

Vlaanderen
is omgeving

Hoorzitting MinaRaad Handhaving Water

Inbreng afdeling Handhaving

DEPARTEMENT
OMGEVING

Leiegardens 2014, Your Estate Solution

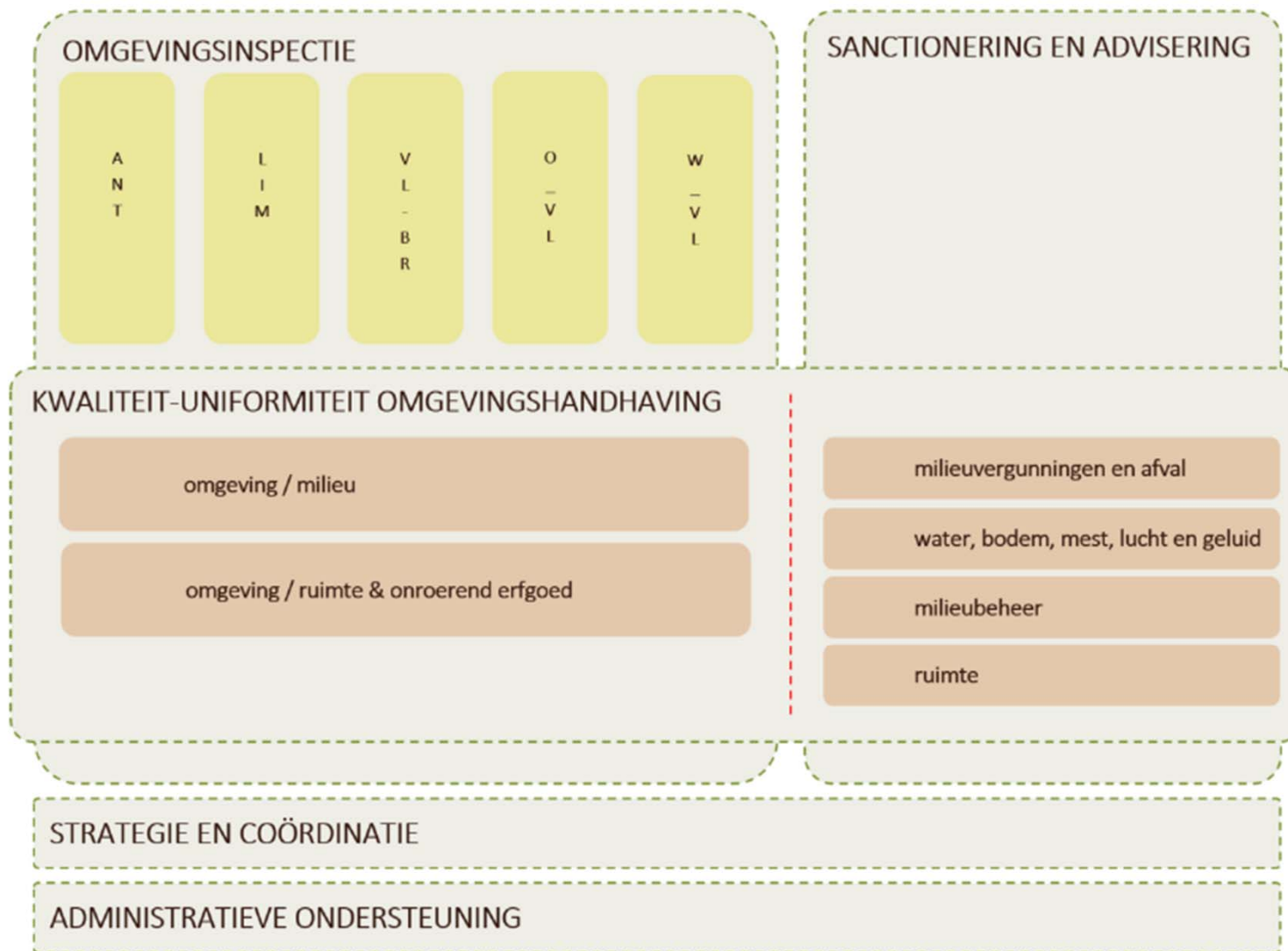
Voorstelling

Vlaamse overheid - Departement Omgeving

Afdeling Handhaving staat in voor:

- ▶ Milieu-inspectie
- ▶ Inspectie ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed
- ▶ Bestuurlijke handhaving, inclusief bestuurlijke beboeting
- ▶ Toepassing van het Milieuschadedecreet
- ▶ Milieucrisismanagement

Afdeling Handhaving

Vlaanderen
is omgeving

Handhaving ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening - Handhaving

Bevoegde instanties

► Gewestelijk niveau

- Verbalisanten ruimtelijke ordening
- Gewestelijke stedenbouwkundige inspecteurs

► Lokaal niveau

- Verbalisanten ruimtelijke ordening
- Lokale politie
- Gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur
- Burgemeester

Ruimtelijke ordening

Handhavingsprioriteiten

► Gewestelijke handhavingsprioriteiten vastgelegd door de minister

→ Prioritaire gebieden:

- × Ruimtelijk kwetsbare gebieden: ruimtebeslag en verhardingsgraad beperken
- × Watergevoelige openruimtegebieden / overstromingsgevoelige gebieden van CIW
- × Signaalgebieden
- × Landbouwgebied in samenloop met prioritaire schendingen milieubeleid

→ Themagerichte prioriteiten:

- × Illegale reliëfwijzigingen in prioritaire gebieden in combinatie met:
 - Illegaal beheer en opslag van afvalstoffen
 - In de 5-meter erfdienstbaarheidszone langs waterwegen

Ruimtelijke ordening

Handhavingsprioriteiten

- ▶ **Gezamenlijke handhavingsprioriteiten vastgelegd door de minister**
 - Niet-vergunde reliëfwijzigingen (ongeacht zone) die een significante invloed hebben op de waterimpact indien er geen regularisatie mogelijk is

Ruimtelijke ordening

Handhavingstraject – instrumenten

► Raadgeving

- Als wordt vastgesteld dat een schending “dreigt”
- Verbalisant RO/lokale politie

► Aanmaning

- Er is reeds een schending. Overtreder aanzetten om dit ongedaan te maken
- Verbalisant RO/lokale politie

► Stakingsbevel

- Wanneer aanmaning onvoldoende garanties biedt voor de goede ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening

Handhavingstraject RO

- ▶ **Proces-verbaal / verslag van vaststelling**
 - Indien aanmaning geen gevolg kent of bij stakingsbevel

- ▶ **Herstelmaatregelen**
 - Herstelvordering (gerechtelijke traject)
 - Bestuurlijke maatregel (bestuurlijk traject)
 - Last onder dwangsom / bestuursdwang

 - Minnelijke schikking

Ruimtelijke ordening

Vergunningsplicht

- ▶ Vergunningsplicht kent tal van vrijstellingen doch niet wanneer de handelingen gebeuren in:
- ▶ 1° een vijf meter brede strook, te rekenen vanaf de bovenste rand van het talud van ingedeelde onbevaarbare en bevaarbare waterlopen, alsook in de bedding van deze waterlopen;
- 2° de erfdienstbaarheidszone langs grachten van algemeen belang, opgelegd in toepassing van artikel 32quaterdecies, § 2, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging;
- 3° een afgebakende oeverzone als vermeld in artikel 3, § 2, 43bis° van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

Ruimtelijke ordening

Knelpunten

Handhaving niet altijd evident door:

- ▶ Prioriteitsbepaling nog niet afgestemd (VIGew-Gem, MI-BI)
- ▶ Onduidelijke wetgeving (interpretatie)
- ▶ Geringe, laattijdige detectie van schendingen (handhavingscapaciteit, lokale afweging, afgelegen ligging,...)
- ▶ Gebrekkige opvolging uitvoering vergunningen (specifieke voorwaarden,...)
- ▶ Moeizame afdwingbaarheid van herstel (vervolgingsbeleid, gerechtelijk traject, ambtshalve uitvoering, bestuurlijke maatregel,...)

Ruimtelijke ordening

Knelpunten

► Prioriteitsbepaling

Niveau intern Vlaams Gewest:

Bouwinspectie: focus op ruimtelijk kwetsbare gebieden (RKG)

Milieuinspectie: klasse 1-bedrijven (zelden te situeren in RKG)

Niveau Vlaams Gewest – lokale/provinciale besturen

Bv. provinciale waterloop

Ruimtelijke ordening

Knelpunten

Onduidelijke wetgeving: bv. reliëfwijzigingen

→ Vergunningsplicht voor een “aanmerkelijke” reliëfwijziging

Vrijstelling voor reliëfwijzigingen als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:

1° het terrein ligt niet in ruimtelijk kwetsbaar, erosiegevoelig of mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied;

2° de aard van het terrein kan wijzigen, maar de functie van het terrein wijzigt niet;

3° het totale volume van de reliëfwijziging is kleiner dan dertig kubieke meter per goed;

4° de hoogte of diepte van de reliëfwijziging is op elk punt kleiner dan een halve meter;

5° de reliëfwijziging strekt niet tot het geheel of gedeeltelijk dempen van grachten of waterlopen.

→ Een kwantitatieve beoordeling (geen kwantitatief criterium)

Reliëfwijzigingen

Bijkomende problemen

Vaststelling niet evident: gering hoogteverschil over grote oppervlakte, ophoging geërodeerd/overwoekerd, wat is oorspronkelijk terreinniveau,...

Stakingsbevel

- ▶ Slechts mogelijk als de werken nog aan de gang zijn
- ▶ Veelal gebeuren vaststellingen te laat
- ▶ Langdurig/arbeidsintensief/onzeker hersteltraject

Reliëfwijziging soms niet
evident waarneembaar

Rechtspraak aanmerkelijke reliëfwijziging

- ▶ Een reliëfwijziging van 10 op 18 m in een natuurgebied, omdat ze in verhouding tot het geheel van de omgeving belangrijk is, zelfs al gaat het om een uitgraving van minder dan 50 cm.
- ▶ Aanleg van parking in bosgebied door het storten van steengruis met een dikte van 5 cm
- ▶ Het dempen van een gracht naast een weide
- ▶ Elke reliëfwijziging, zelfs van het microreliëf, in vochtige weilanden gekenmerkt door een typische vegetatie.
- ▶ Een niveauwijziging om een siervijver aan te leggen waardoor het terrein ongeschikt gemaakt werd voor landbouwexploitatie waartoe het planologisch is bestemd

Rechtspraak

GEEN aanmerkelijke reliëfwijziging

- ▶ Uitgravingen van 10 tot 20 cm over een oppervlakte van 2,5 ha op 22 ha.
- ▶ Een niveauwijziging van maximaal 30 cm over een oppervlakte van 25 are van een perceel dat zowel voor als na de reliëfwijziging als akker werd gebruikt, gelegen is in agrarisch gebied en niet storend is in de omgeving.
- ▶ Een niveauverschil van maximaal 30 cm over een oppervlakte van ongeveer 1,1 ha van een perceel met totale oppervlakte van bijna 3 ha.

Ruimtelijke ordening

Knelpunten

Geringe, laattijdige detectiegraad

Door o.a.: Gering aantal lokale handhavers
Werken al uitgevoerd
Afgelegen gebied

Ruimtelijke ordening

Knelpunten

Gebrekkige opvolging uitvoering vergunningen

is omgeving

is omgeving

Milieuhandhaving

Werkgroep water

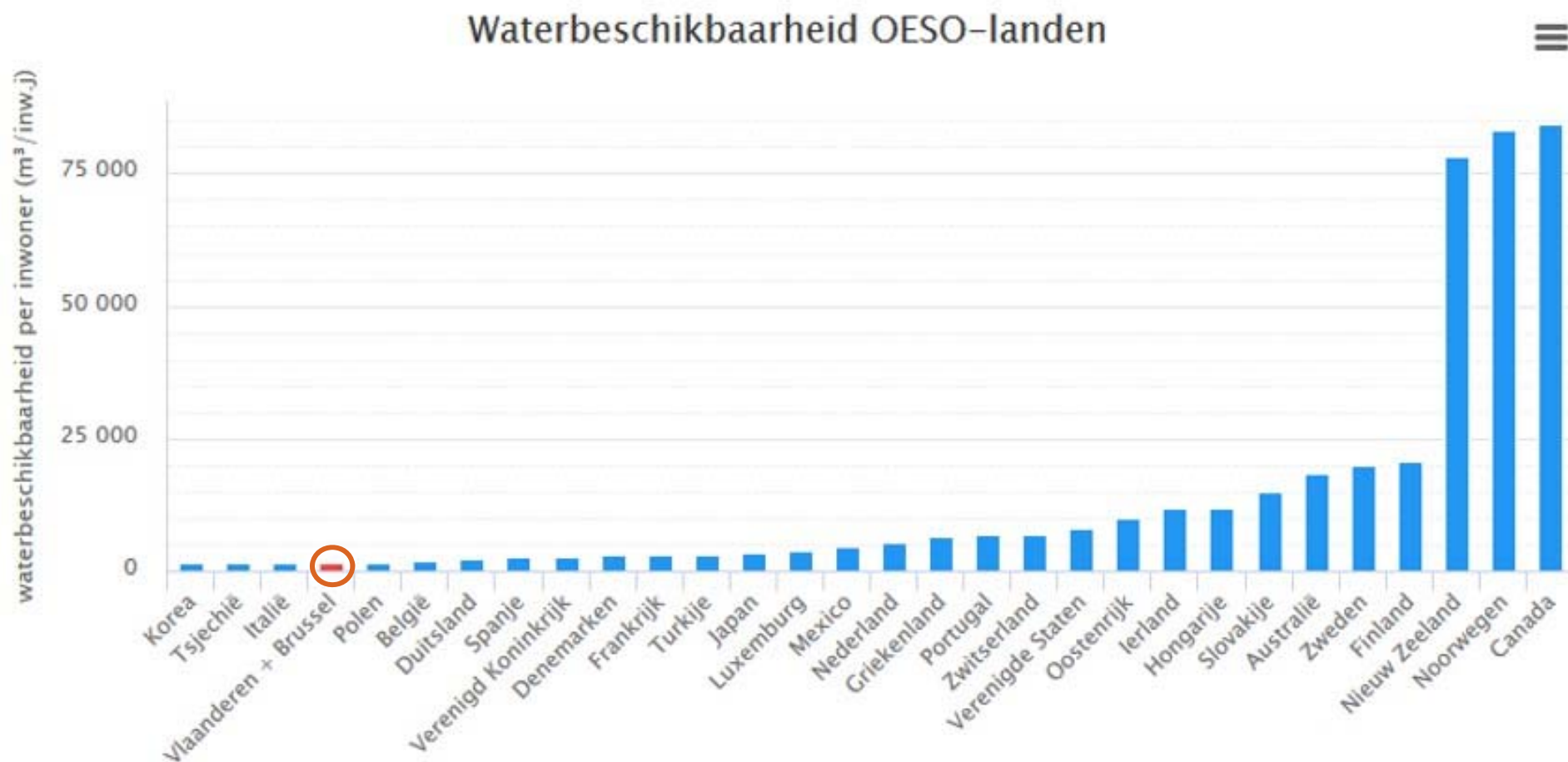
Werkgroep Ondergrond & Grondwater

Milieuhandhaving - watersysteem

Accenten uit het omgevingsinspectieplan

- ▶ Water
 - Controle op lozingsvergunningen klasse 1 bedrijven (routineprogramma en focus op gevaarlijke stoffen, ecotoxiciteit, controle van de zelfcontrole)
 - Controle op lozen van verontreinigd hemelwater
 - Controle op noodlozingen
- ▶ Grondwater
 - Controle grondwaterwinningen
 - Controle erkende boorbedrijven
- ▶ Nutriëntenproblematiek (puntbronnen)
 - Mestkelders
 - Lozing van erfsappen

Grondwater

Bron: Milieuraapport Vlaanderen

Het blijft kurkdroog: veel regen nodig deze winter om reserves aan te vullen

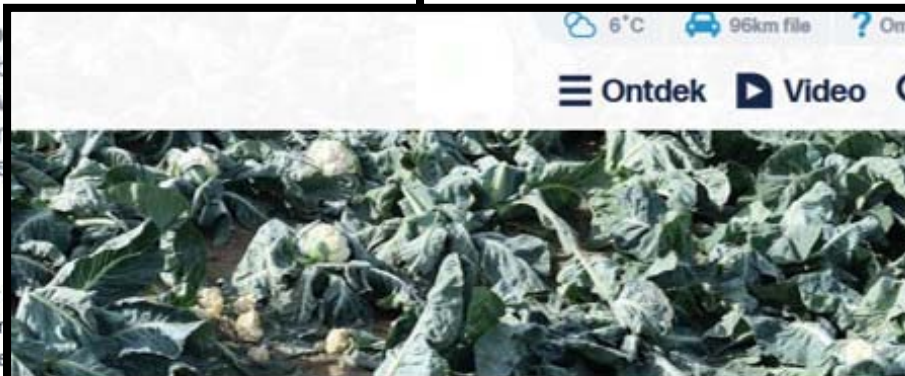
De grondwaterstand staat momenteel laag. Als drinkwater is er nog geen probleem, maar als winter niet veel regent is dat wel een probleem. Er moet nog veel regen vallen om het bij Natuurpunt. Al wordt wel gezegd dat het is voor een noodkreet.

NENLAND

Hieronder
Vlaanderen
Databank Onder

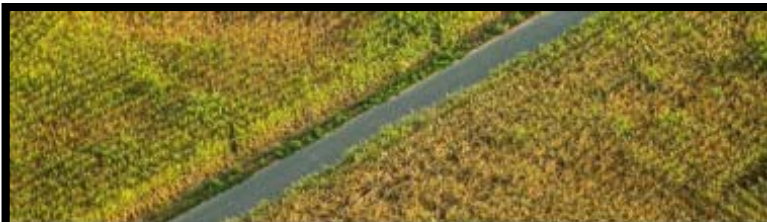

Nu regenwaterputten droog staan, piekt de vraag naar grondwaterputten

Droogte van zomer 2018 erkend als landbouwramp, Boerenbond: "Belangrijk signaal van regering"

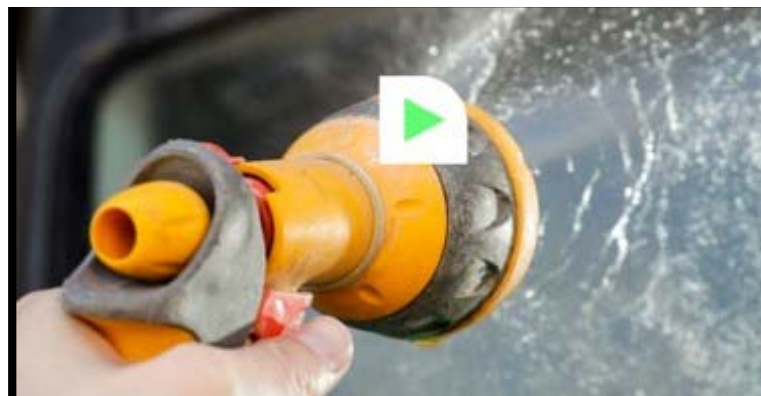
De Vlaamse regering heeft beslist om de droogte van 2 juni tot 6 augustus 2018 als landbouwramp te erkennen. Dat heeft Vlaams minister voor Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege (CD&V) bekendgemaakt. De Boerenbond reageert tevreden en heeft het over "een belangrijk signaal van de regering".

Waarom is Vlaanderen waterarm?

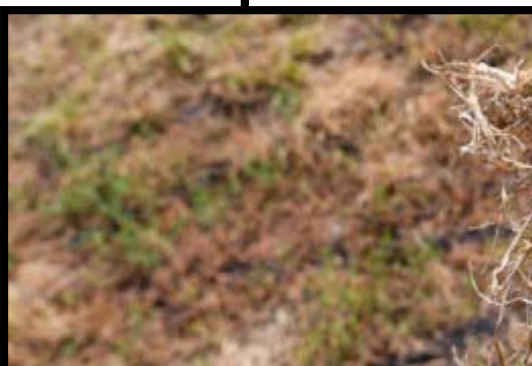
De warme zomers van de voorbije jaren hebben burgers en boeren met de neus op de feiten gedrukt. Veel rek zit er niet op onze watervoorraden.

“We vergeten dat we eigenlijk in een waterarm gebied zitten”, zegt Katrien Smet van de Vlaamse Milieuovereenstemming. Vlaanderen heeft een watervoorraad van 1.500 kubieke meter per persoon per jaar. Volgens internationale normen is dat laag. Als je onder de 1000 kubieke meter zit, is er sprake van een watertekort. Ter vergelijking, in Nederland heeft iedereen 1.500 kubieke meter per jaar ter beschikking.

Welke waterkraan gaat straks dicht? Vlaanderen wil "afschakelplan" voor water tegen 2020

De Vlaamse overheid wil tegen de zomer van volgend jaar een plan klaar hebben dat moet bepalen wie bij grote droogte voorrang krijgt om water te gebruiken. Dat schrijft De Standaard. Door de grote droogte van vorige zomer en de beperkte regenval, zijn de grondwaterreserves in

Droogte in Vlaanderen? Veel bedrijven zitten zonder plan B

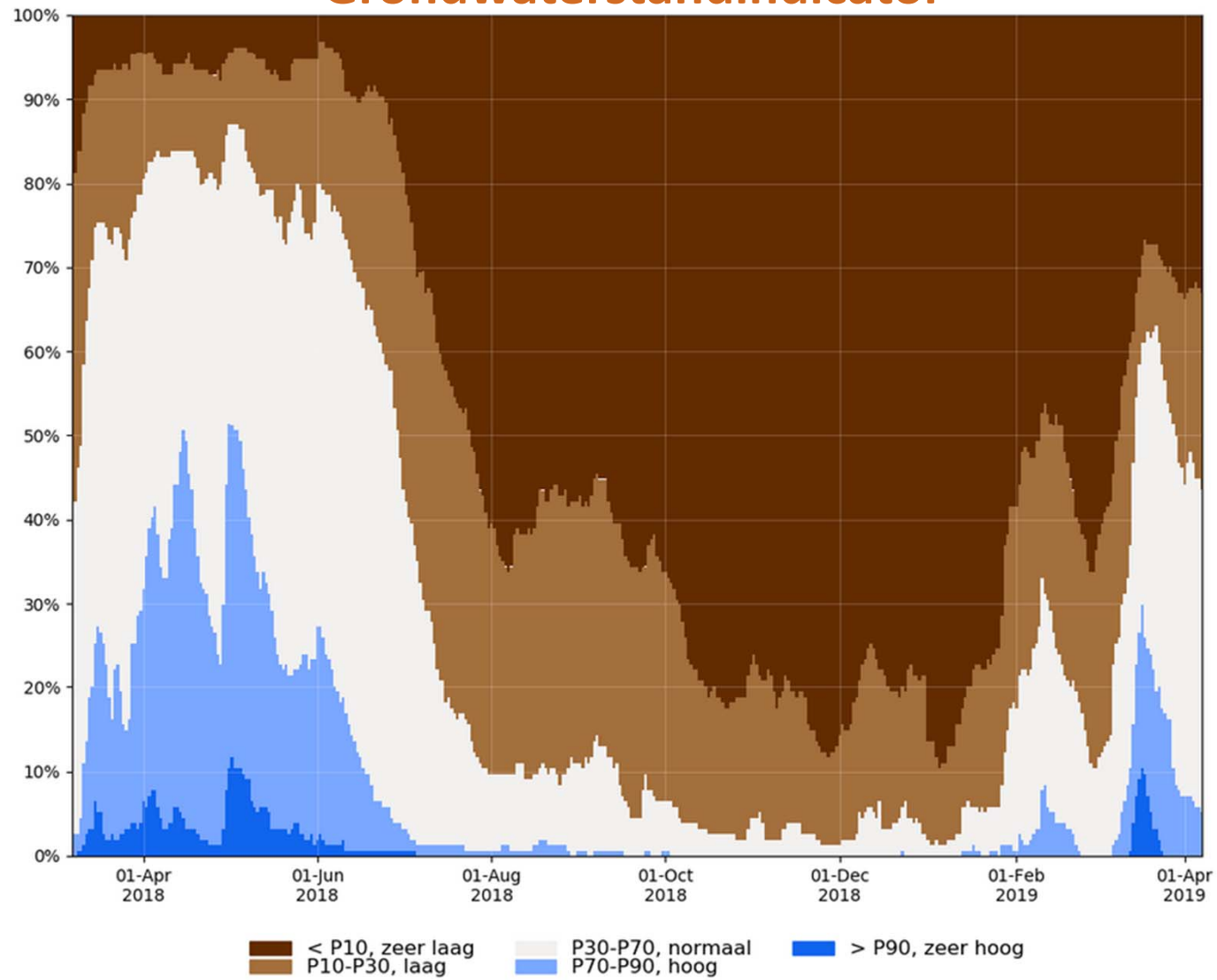
We hebben een normale winter gehad met gewone temperaturen en een gemiddelde neerslag. Maar dat is lang niet voldoende om onze waterreserves na de lange droogte van vorig jaar opnieuw op peil te krijgen. Vooral bedrijven die veel water gebruiken zitten met de handen in het haar, zo blijkt uit een enquête van Voka.

Het lijkt een paradox maar Vlaanderen is een waterarme regio. Ondanks ons gematigd klimaat, de natte winters, de maartse buien en aprilse grillen. Maar na de droge zomers van de afgelopen jaren is het grondwaterpeil maar matig aangevuld.

Vlaanderen
is omgeving

Grondwaterstandindicator

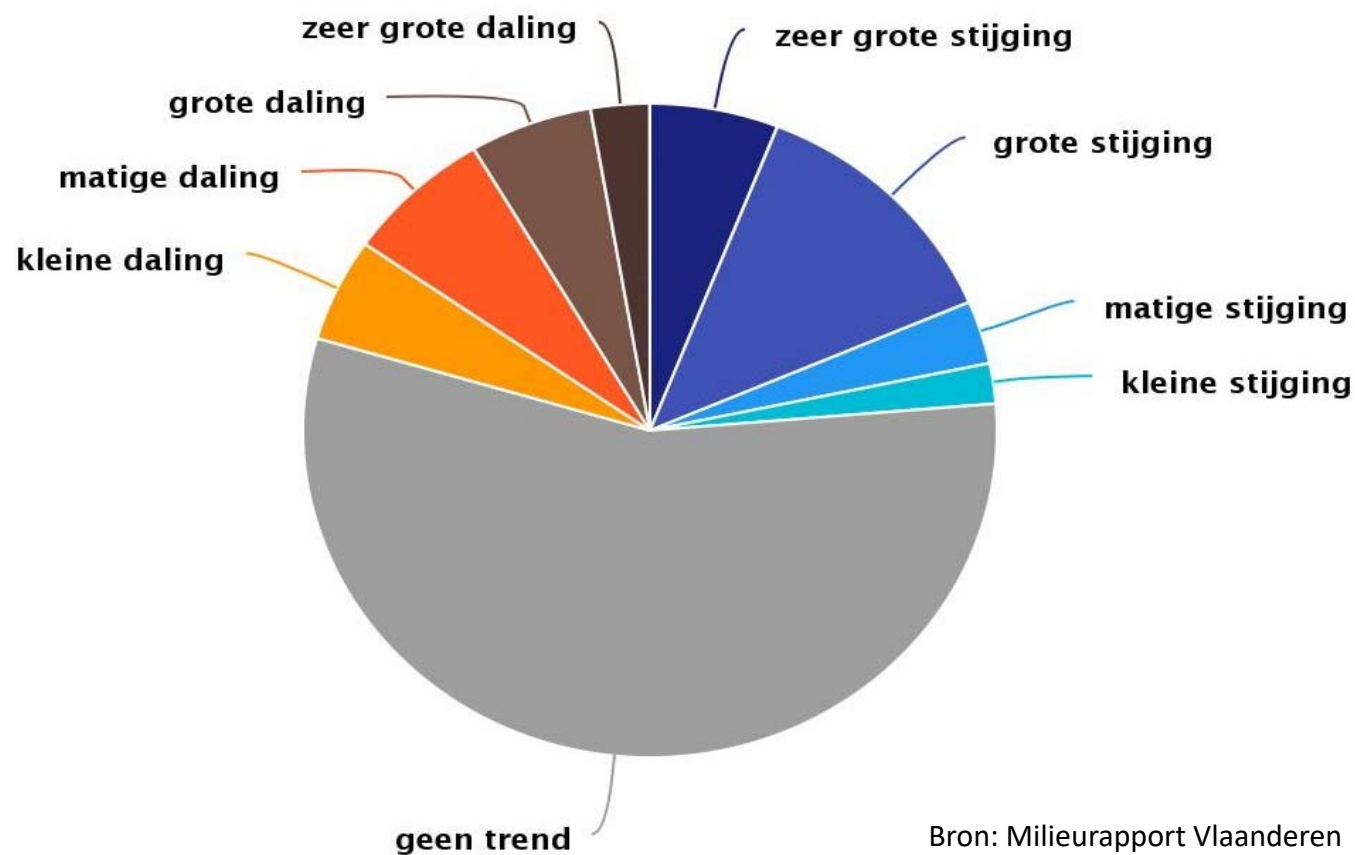

Vlaanderen
is omgeving

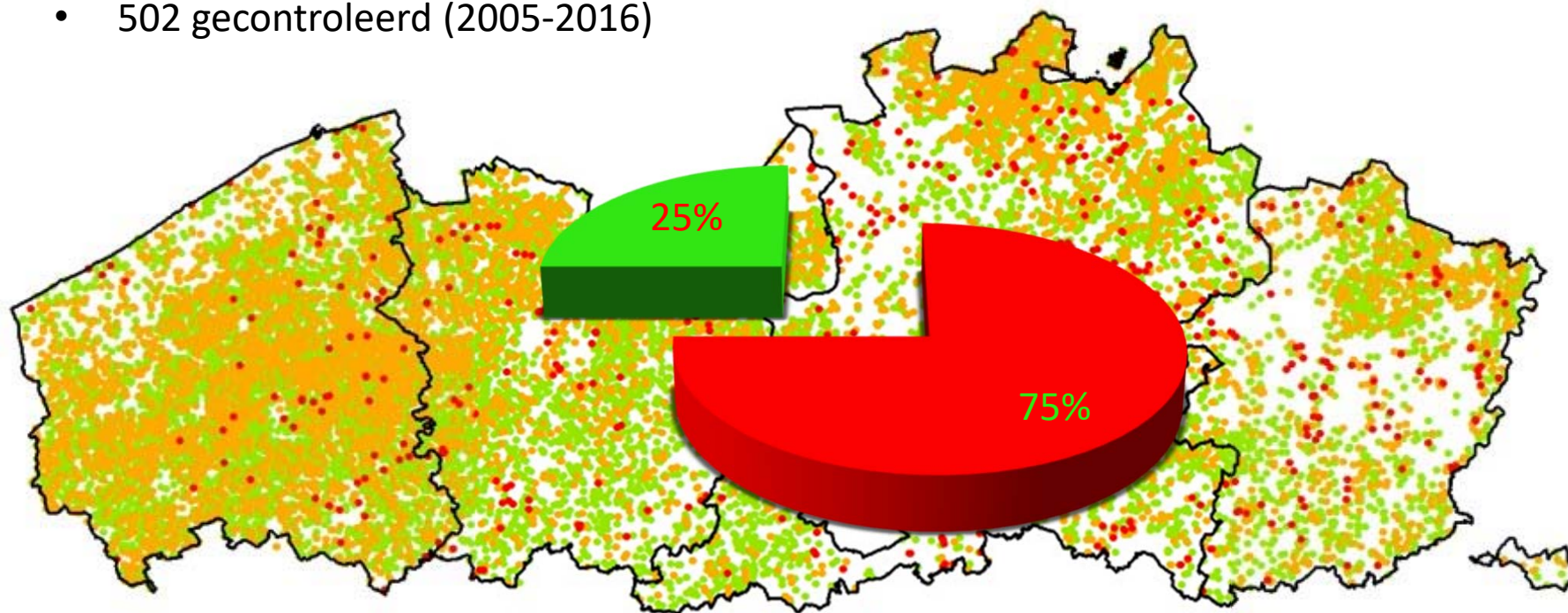
Evolutie grondwaterstanden 2010-2015

Bron: Milieuraapport Vlaanderen

Ongeveer 21.000 gekende winningen/boorsites:

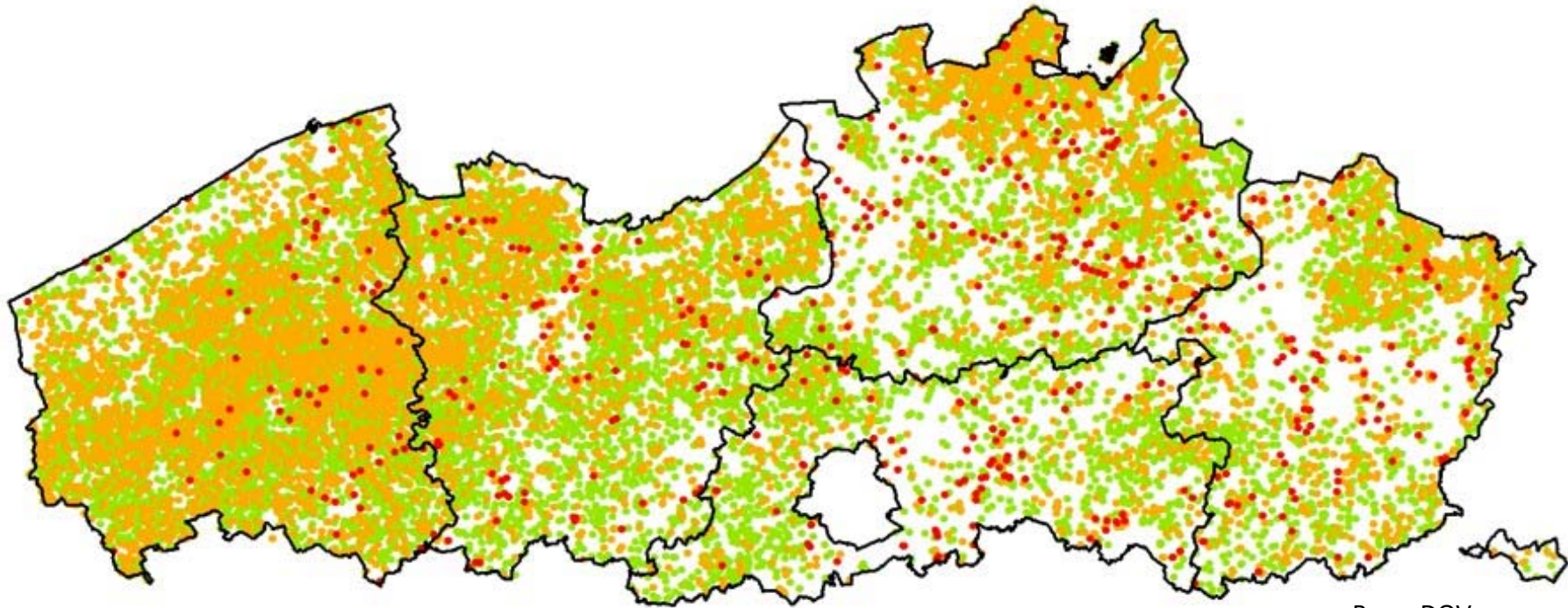
- 380 milj. m³/jaar vergund (510 milj. m³/jaar in 2000)
- 540 winningen > 30.000 m³/jaar
- 502 gecontroleerd (2005-2016)

Bron: DOV

Knelpunten:

- Vergunde toestand (vb. niet of onvoldoende vergund)
- Aanleg, onderhoud & monitoring van de winningen

Bron: DOV

Grondwaterwinning is een van de meest onzichtbare aspecten van de bedrijfsvoering

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

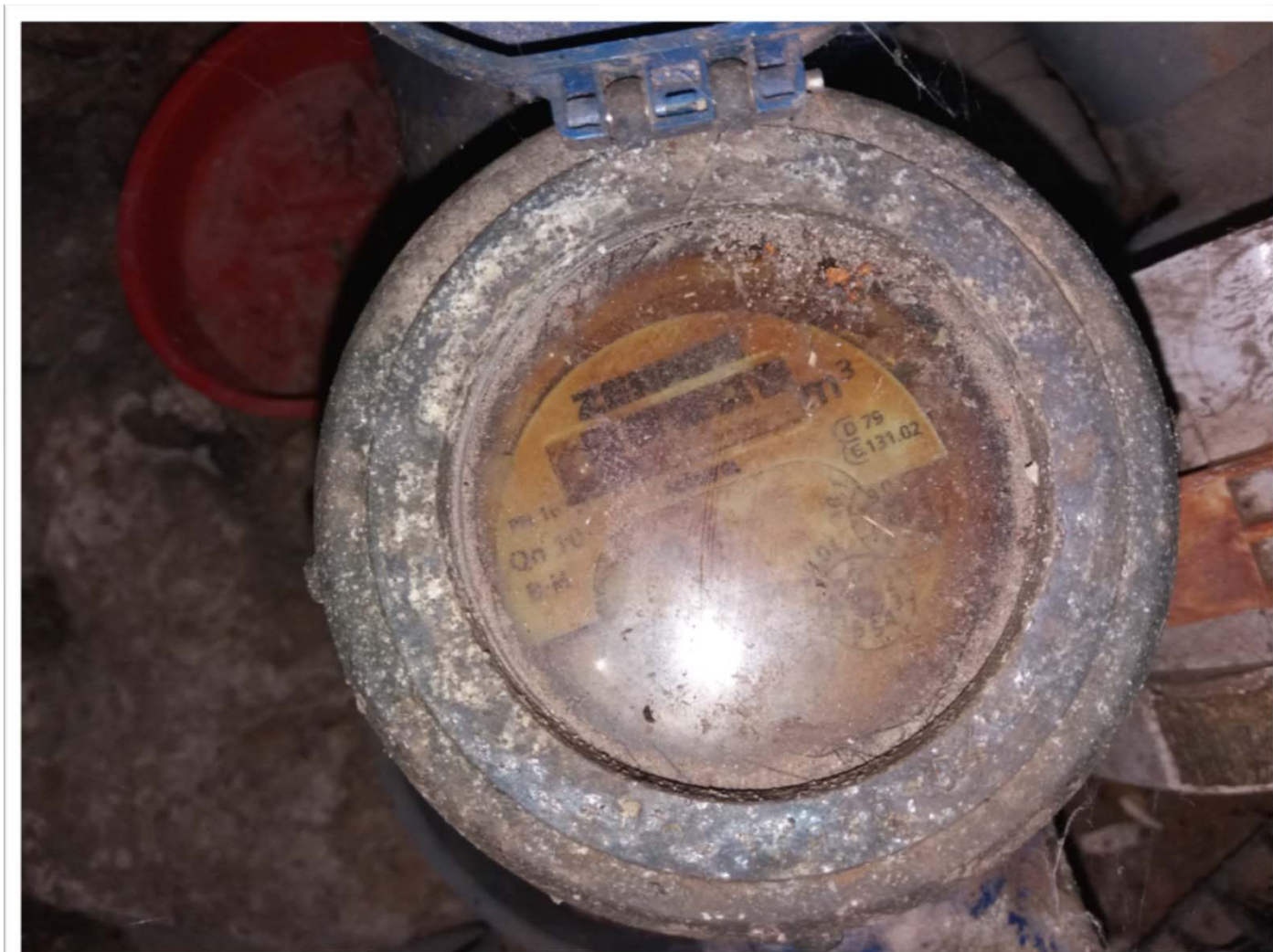
Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

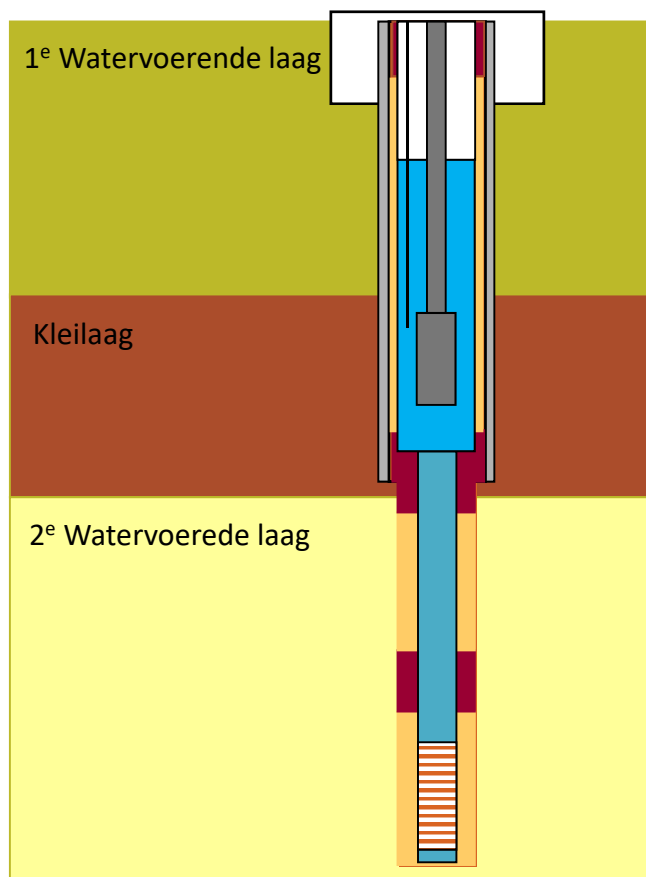
Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Boringen: controles aan de bron

Erkenningsregeling voor boorbedrijven

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Knelpunten controles:

- technisch (expertise)
- tijdsintensief
- last minute

Vlaanderen
is omgeving

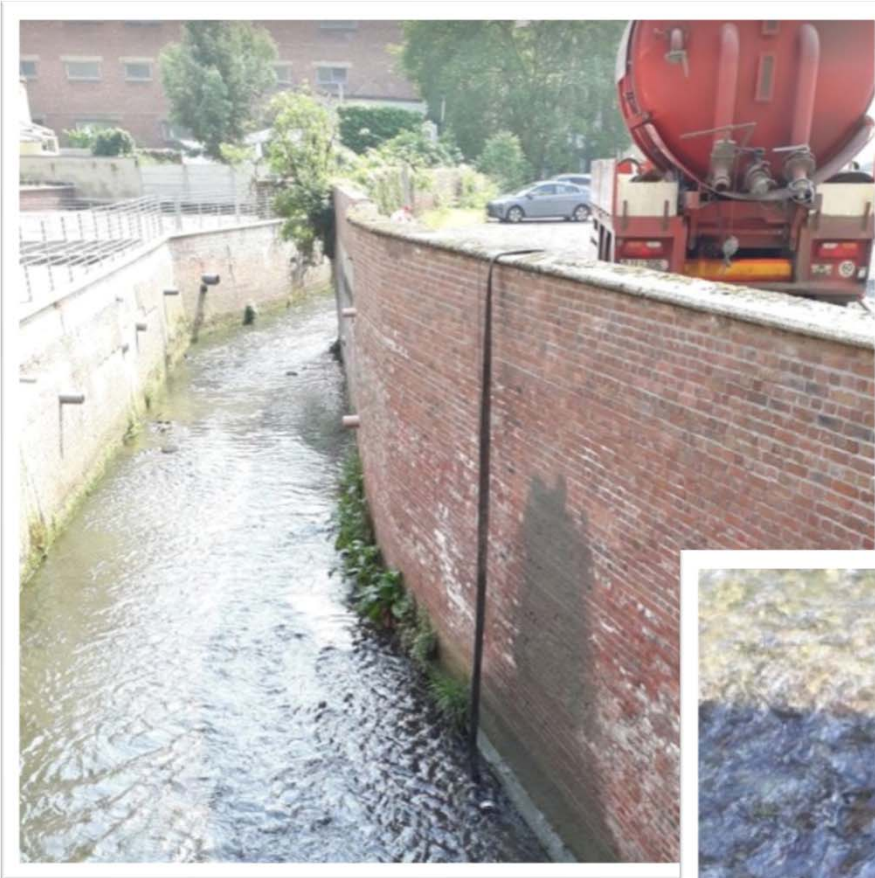

Weinig kennis van de vergunning
Gebrekkige rapportering

Vlaanderen
is omgeving

‘Zuiver’ spoelwater

Lozing boerspoeeling

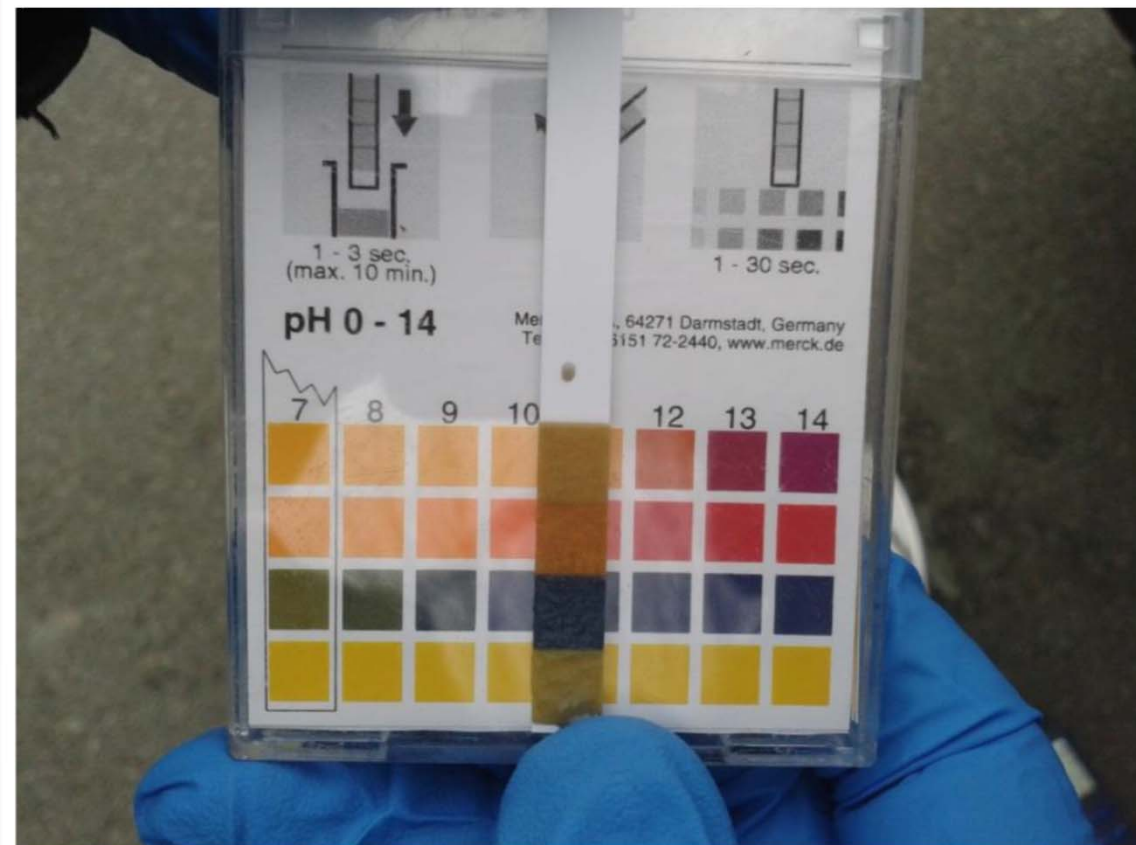

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Toekomst?

- Real time GPS-tracking als ondersteuning van de handhaving?
- Periodiek onderhoud grondwaterwinningen?

Handhaving op erkenning is noodzakelijk!

Vlaanderen
is omgeving

Naleefgedrag promoten door grondwaterbewustmaking → Noodzaak in het kader van grondwaterkwaliteit en grondwaterkwantiteit (droogteproblematiek)

A

B

Vlaanderen
is omgeving

Nutriëntenproblematiek – Mestkelders

Vlaanderen
is omgeving

- ▶ Knelpunten bij peilputten
 - enkel verplicht bij grotere stallen of waterwingebied
 - gedateerde aanbevelingen
 - 3-jaarlijkse analyse
 - beperkt aantal parameters
 - 3-maandelijks 'visuele' controle
 - schadegevoelig
 - geen eenduidige resultaten
 - weinig gebruik van alternatieven
 - o drainage
 - o lekdetectie
 - o ...

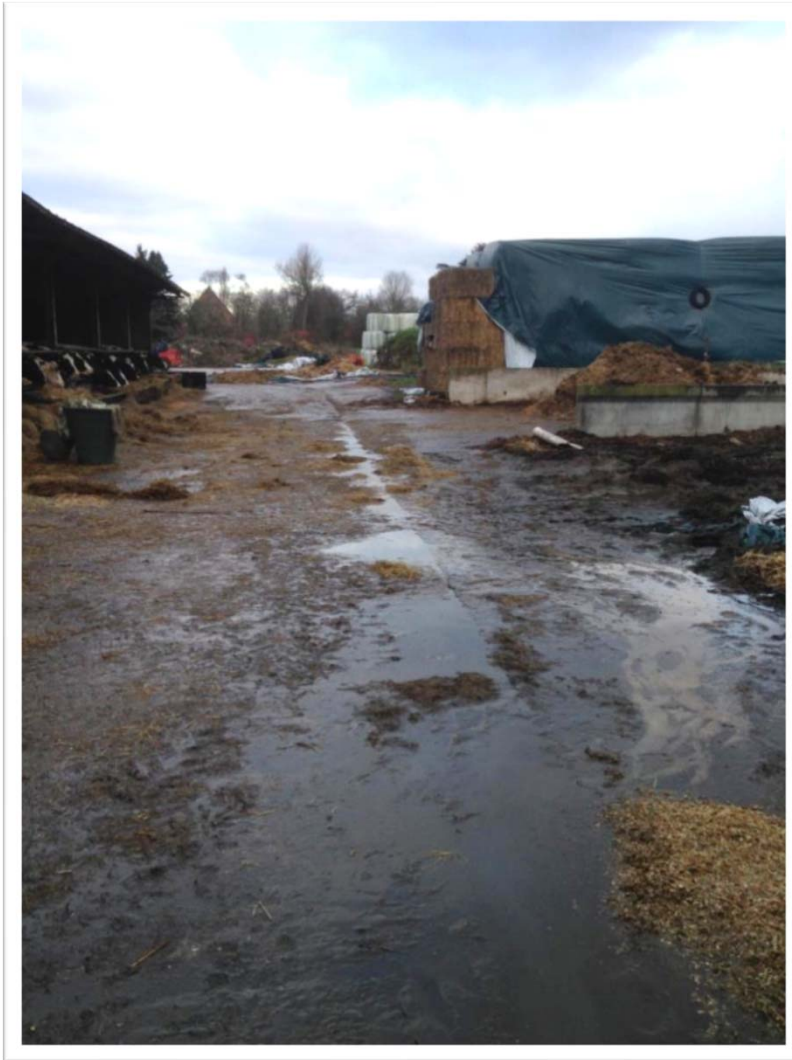
Vlaanderen
is omgeving

Noodzaak aan:

- Optimalisatie wetgeving
 - constructievereisten
 - lekdetectie
 - onderhoud & herstel bestaande kelders

Nutriëntenproblematiek -Ersappen

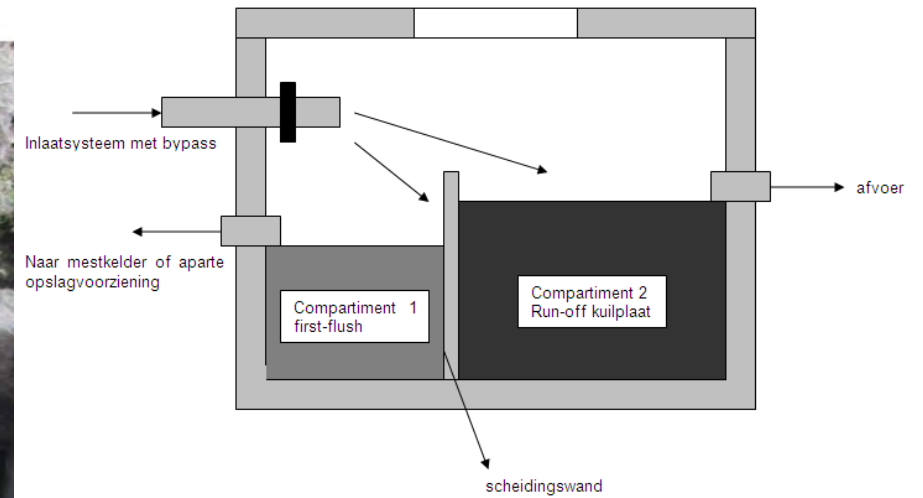

Afstroom van verontreinigd hemelwater en afstroom van silosappen:

- Preventieve maatregelen zijn noodzakelijk

Vlaanderen
is omgeving

First-flush

Knelpunten: constructievereisten wetgeving, uitvoering in de praktijk

- Silosappen bevatten een grote hoeveelheid nutriënten en hebben net als mest een negatieve, vermistende invloed op oppervlaktewateren. Onder invloed van nutriënten daalt de ecologische waarde van deze oppervlaktewateren.

Parameter	Resultaat - MO	Resultaat	Resultaat + MO	Eenheid
Arseen (As)	0.028	0.041	0.053	mg/l
Cadmium (Cd)		<0.0010		mg/l
Chroom (Cr)	0.029	0.042	0.054	mg/l
Koper (Cu)	0.012	0.017	0.023	mg/l
Lood (Pb)	0.023	0.033	0.043	mg/l
Nikkel (Ni)	0.13	0.18	0.24	mg/l
Zink (Zn)	0.061	0.088	0.11	mg/l
Kobalt (Co)	0.077	0.11	0.14	mg/l
Seleen (Se)	0.0057	0.0081	0.011	mg/l
Vanadium (V)		0.088		mg/l
Ijzer (Fe)	89	130	160	mg/l
Totaal fosfor	140	190	250	mg/l
Temperatuur (in situ)		6.5		°C
pH (in situ)		6.95		Sørensen
BOD	18000	31000	43000	mg/l
COD	25000	42000	59000	mg/l
Totale stikstof		717		mg N/l

Knelpunten: Vervuiling door puntbronnen

Handhaving op basis van vaststellingen → nood aan controles/ogen op het terrein

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen
is omgeving

Het kan ook anders...

Vlaanderen
is omgeving

Bedankt voor uw aandacht

DEPARTEMENT
OMGEVING